1846 No. 130.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 30 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het gansche Rijk, de afzenderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL, hetwelk Gratis wordt uitgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 29 October.

Wanneer zullen onze straffen menschelijker worden? Onze stad was gisteren weder het schouwtooneel eener geeseling. Het gekerm des ongelukkigen dringt als een noodkreet tot op de Breedestraat door, hoezeer de geregtsplaats achter 's Gravenstein daarvan door eenen grooten afstand gescheiden is. Kunnen zulke straffen nog iets goeds uitrigten? Eene groote schare verlaat ligtzinnig het tooneel dier barbaarschheid en de trommel wordt geroerd. Kon men die muzijk, dier toestel om af te schrikken, zoo als de even ligtzinnige criminalist veelligt zegt, aan ons menschelijk gevoel niet besparen? Als onze steden eenmaal met gaz verlicht worden, gave God dat zij ook door het mildere licht van heldere en menschelijke gevoelens werden bestraald. Kunnen openbare straffen niet gemist worden, welnu laat ze dan op eene dier groote Heidevelden plaats hebben, waarin ons Vaderland mede gezegend is. Onder die groote menigte toeschouwers zullen er ongetwijfeld wel zijn, die voor het heilig oog des Alzienden even schuldig zijn, als die martelaren onzer hedendaagsche strafoefening.

De misdaad te voorkomen, is de eerste en hoogste kunst in eene welgeordende maatschappij. De misdadiger voor de maatschappij verder onschadelijk te maken, is al wat de geregtigheid kan vorderen; hem te verbeteren en te behouden is de hoogste wensch der om hem treurende menschelijkheid.

Is eene openbare geeseling als eene voorbereiding tot de zedelijke verbetering te beschouwen?

(Ingezonden.)

— Uit een' particulieren brief van Java van 27 Augustus, vernemen wij dat een mislukte aanslag op het leven van den Heer van der Crab, op zijn landgoed Tjisseroa, eene ernstige verwonding van den Heer D. Brouwer ten gevolge heeft gehad. Volgens eenparige getuigenis van drie Inlanders, van welke een des avonds ten 10 ure een geweer met 3 kogels had afgeschoten, door een zeil dat de galerij bedekte, zouden zij daartoe omgekocht zijn voor *f* 6.— door een' Europeër die in verzekerde bewaring was genomen. De Heer Brouwer heeft zwaar in den buik en regterarm gewond, was echter menkelijk beter en buiten gevaar. Onbegrijpelijk is deze verfoeijelijke aanslag op iemand die algemeen op Java geacht en bemind is. Uit de berigten bij een volgende landpost hopen wij deswege nadere bijzonderheden te kunnen mededeelen, en sparen voor als nog den naam van den Europeër.

Voorts loopt het gerucht dat de Heer van Hogendorp, Resident van Kadoe vergiftigd was en zeer bedenkelijk lag. Dat er op den gepensionneerden Kapitein van der Klucht tweemaal te Salatiga door inlanders was geschoten. Alsmede dat er eenig oproer in de Lampongs (op Sumatra) was ontstaan, dat echter spoedig ten goede zou schikken. De moordenaars van de familie Kamphuis, welk voorval vroeger door ons is medegedeeld, zijn ten getale van elf ter galg verwezen, welk vonnis aan hen is voltrokken.

— De Plaatselijke Besturen zijn aangeschreven, om alle straatmuzijkanten, die niet in de gemeente te huis behooren, strengelijk te doen weren.

— Een merkwaardig adres tot afschaffing der graanwet is dezer dagen aangeboden door de Heeren J. P. P. van Zuylen van Nyevelt tot Elze, W. C. H. Staring, J. C. J. van Löben Sels, J. L. Umbgrove, Laurens Klein, Seppius Graevestein, J. A. de Vuller, van Dijk van 't Velde, C. van Panhuys, C. T. J. Storm van 's Gravesande, Stoop tot Onstein, H. J. Swaving, H. F. Lulofs, C. ten Hoopen, H. J. op ten Noort, L. A. J. W. Sloet, P. N. Quarles van Ufford, I. J. Storm van 's Gravesande, M. J. van Löben Sels, Brants, W. J. Swaving, alle grondeigenaars, voor het grootste gedeelte landbouwers, in het dirtrict Zutphen, aan de Staten-Generaal aangeboden. Het blijkt alzoo dat de overtuiging van de stremmende werking voor den graanhandel, van de noodlottige schaalwet, bij verlichte landbouwers meer en meer veld wint.

— De *Rott. Courant* deelt uit 's Gravenhage een particulier berigt mede, dat onze Regering het plan schijnt gevormd te hebben, om weder eene proef te nemen, ter ontginning van goudmijnen aan de kust van Guinea. Tot dat einde zou in den afgeloopen zomer een daartoe geschikt ambtenaar van het Ministerie van Koloniën naar Duitschland zijn vertrokken, met last om eenige bekwame Ingenieurs en Mijnwerkers uit de beroemde bergschool te Freiberg in Saksen aan te nemen. Deze commissie moet daarin goed zijn geslaagd, zoodat een genoegzaam aantal personen, gereed zijn om eerlang naar de kust van Guinea te vertrekken.

Wij kunnen, zegt de *Nieuwe Rott. Cour.*, bij dit berigt nog voegen, dat het voornemen om die proef op eene uitgebreide schaal te nemen, het gevolg is, van eene andere op mindere schaal ondernomen, die aanvankelijk met het gewenschte gevolg bekroond is.

De onderneming levert des te meer kans van welgelukken op, daar de, door zijne werkzaamheden, beleid en kunde verdienstelijke Gouverneur aan die kust, de Heer A. van der Eb, zich thans hier te lande bevindt, en de regering met zijne plaatselijke kennis en langdurige ondervinding ter zijde staat.

Wij vernemen dat door Z. Exc. den Minister van Koloniën, bevelen zijn gegeven, opdat alles tot de onderneming vereischt, met zorg in gereedheid worde gebragt, om in het voorjaar naar Afrika te kunnen gezonden worden. De ondervinding heeft namelijk geleerd, dat dit tijdstip van vertrek het geschiktste voor de Europeanen is, om in het, voor hunne gezondheid min gevaarlijke jaargetijde, aan de kust te kunnen aankomen. Het verheugt ons intusschen te kunnen mededeelen, dat de persoonlijke kennis welke wij de eer hadden met den Heer van der Eb en een hun begeleidenden Officier te maken, ons de overtuiging gaf, dat het klimaat zelfs op verre na zoo ongezond niet is, als men dit vroeger geloofde. De goede gezondheid dier Heeren, waarvan zelfs hun uiterlijk de kenteekenen draagt, bewijst, dat men ook in die kolonie, mits een geregeld leven leidende, zelfs na een vijftienjarig verblijf, de beste gezondheid kan genieten.

— Den 10den November zal te 's Gravenhage worden aanbesteed: het uitbaggeren en wegruimen van de ondiepten, ontstaan in de ringvaart langs de doorsnijding der Haarlemmer-leede en de beringing tot droogmaking van het Haarlemmermeer.

— Zaturdag 11 is er wederom een proefrit gehouden op den spoorweg van 's Gravenhage naar Delft.

— Sedert toden 23sten zijn er te Scheveningen nog drie schuiten met bolding aangekomen, te zamen aanbrengende 14,000 stuks.

's GRAVENHAGE, 28 October.

Z. M. heeft den Heer Mr. C. Vollenhoven, Secretaris-Generaal bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot Staatsraad in buitengewone dienst; en naar men vernomt, den Graaf Schimmelpenninck, vroeger Gezant te Petersburg, in die betrekking te Londen.

— Z. M. heeft aan Jhr. J. L. H. A. Gericke, Raad van Legatie bij het Gezantschap te Parijs, den titel verleend van Baron, overgaande op zijne wettige mannelijke afstammelingen, bij regt van eerstgeboorte; en den Baron de Constant Rebecque, gepensionneerd Generaal der Infanterie, ingelijfd in den Nederlandschen adelstand, met de titels van Baron en Baronnes, voor hem en zijne wettige mannelijke en vrouwelijke afstammelingen.

— Z. M. heeft op verzoek eervol ontslag gegeven, aan den Heer S. v. d. Stok, als Burgemeester van Groot-Ammers, en in zijne plaats benoemd, den Heer J. A. v. d. Stok, Secretaris der Gemeente Langerak, om die beide betrekkingen te zamen waar te nemen; en tot Controleur der Directe Belastingen, te Gouda, den Heer A. J. L. Bendt, thans Surnumerair.

— Z. M. heeft aan den landschapschilder Kockkoek te Kleef eene belangrijke bestelling opgedragen, namelijk 9 kapitale schilderijen, voorstellende gezigten of partijen van Z. M.'s landgoederen of besittingen in het Luxemburgsche.

Volgens de *Malta Times* van den 16den deezer was het smaldeel onder bevel van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, dien dag te Malta aangekomen.

— Nadat in de Zitting van de Tweede Kamer van Dingsdag de algemeene strekking van het ontworpen adres van antwoord was goedgekeurd, (zie ons vorig nommer) is de vergadering overgegaan tot de behandeling der onderdeelen, en heeft zonder hoofdelijke stemming de §§ 1, 2 en 3 *aangenomen*.

De Heer Hofman heeft, op grond van door hem tegen het laatstelijk met België gesloten tractaat in het breede ontwikkelde bedenkingen, de wegla-

ting van § 4 voorgesteld, welk voorstel door den Heer Nedermeijer van Rosenthal ondersteund is. De Heer de Man, lid der Commissie, heeft daarteen aangevoerd, dat het gevoelen over het tractaat zelf door de voorgestelde zinsnede niet werd geprejudiciëerd. Het voorstel tot weglating is met 32 tegen 15 stemmen verworpen en de § zonder hoofdelijke omvraag *goedgekeurd*.

Op § 5 heeft de Heer de Kempenaer een amendement voorgesteld, strekkende om deze zinsnede aldus te lezen:

»Wij zijn evenwel overtuigd, dat het tijdstip daartoe, volgens onzen wensch, nog niet gekomen is, en dat, ten aanzien van de belasting des handels de hulp van dien ontbreekt, die tot duisverre in het sluiten van tractaten van handel en scheepvaart werd gezocht."

Voor dit amendement hebben gesproken de Heeren van Goltstein, Luzac en Verwey Hejen; *tegen*, behalve de Heeren de Man, Gevers van Endegeest en Duymaer van Twist, leden der Commissie. Het amendement is daarop verworpen met 32 tegen 14 stemmen, en de oorspronkelijke § *aangenomen* met 44 tegen 2 stemmen.

— In de zitting van heden zijn de beraadslagingen over het ontworpen adres van antwoord op de Troonrede voortgezet:

De §§ 6 tot 9 van het ontwerp zijn zonder hoofdelijke aanvraag goedgekeurd.

Bij de behandeling van § 7, betrekkelijk de koloniën, hebben echter de Heeren van Rijckevorsel, van Goltstein en Duymaer van Twist het woord gevoerd, de beide laatsten om de beteekenis te doen kennen, welke zij aan de voorgedragene bewoordingen hechtten, en de eerste om op zijne vroegere bedenkingen ten aanzien van het gebeurde op Borneo terug te komen en zich voor te behouden van daaromtrent bij de eerst voorkomende gelegenheid nieuwe opheldering van 's Konings Minister te vragen.

Bij de behandeling van § 10, waarin gesproken wordt van den aanbouw van stoom-oorlogschepen en volgens het ontwerp de wensch werd geuit, dat de overwegingen daaromtrent »eerlang" eene uitbreiding onzer zeemagt ten gevolge mogten hebben, heeft de Heer de Kempenaer voorgesteld om dat woord »eerlang" door het woord: »spoedig" te vervangen. Dit amendement is met 33 tegen 13 stemmen verworpen en daarna is de oorspronkelijk voorgedragene zinsnede zonder hoofdelijke omvrage goedgekeurd.

§ 11 heeft tot vrij langdurige beraadslagingen aanleiding gegeven. Zij luidde in het oorspronkelijke ontwerp aldus: »Het binnenlandsch bestuur, aan welks ordelijken en regelmatigen gang voor het welzijn der ingezetenen zoo veel gelegen is, heeft het lang aan een blijvend hoofd ontbroken. Uwe Majesteit heeft oulangs daarin voorzien. Wij koesteren den wensch, dat, met een helderen blik in de wezenlijke behoeften van onzen tijd, al datgene tot stand moge worden gebragt, wat dienen kan om dezelve te bevredigen."

Drie amendementen zijn op deze paragraaph voorgesteld, namelijk:

1ste Een van den Heer van Heloma, strekkende om de zinsnede aldus te lezen: »Het binnenlandsch bestuur, aan welks ordelijken en regelmatigen gang voor het welzijn der ingezetenen zoo veel gelegen is, bleef gedurende eenen geruimen tijd verstoken van een blijvend hoofd. Uwe Majesteit heeft evenwel na ontvangen daarin voorzien door de benoeming van eenen Minister van Binnenlandsche Zaken, en wij mogen daarom de hoop koesteren, dat vele belangrijke wetsontwerpen, zoo als die betrekkelijk het stegvesten, de inrichting van scheepstimmerwerven en meer andere die in de vorige Zitting ingetrokken zijn geworden, in deze weder aan onze overwegingen zullen worden aangeboden. Wij koesteren vrijders den wensche, dat, met een helderen blik in de wezenlijke behoeften van onzen tijd, al datgene tot stand moge worden gebragt, wat dienen kan om dezelve te bevredigen."

2de Een van den Heer van Goltstein, die de § aldus wilde hebben gesteld: »De ordelijke en regelmatige gang van het binnenlandsch bestuur is voor het welzijn der ingezetenen van het hoogste belang. Wij wenschen daarom, dat de noodzakelijkheden, welke in de twee beletmiddelen, mogen worden opgeheven en met een helderen blik in de wezenlijke behoeften van dezen tijd, al die verordeningen en verbeteringen tot stand mogen worden gebragt, die geworden dwingend noodzakelijk zijn te voldoen."

3de Een van den Heer Komme, strekkende om de § aldus te lezen: »Aan eenen ordelijken en regelmatigen gang van de onderscheiden takken van het binnenlandsch bestuur is voor het welzijn der ingezetenen veel gelegen. Wij koesteren den wensch, dat, met een helderen blik in behoeften van den tegenwoordigen tijd, al datgene tot stand worde gebragt wat dienen kan om dezelve te bevredigen."

Het amendement van den Heer van Goltstein, dat het eerst in hoofdelijke omvraag is gebragt, is verworpen met 44 tegen 6 stemmen; dat van den Heer Komme verworpen met 26 tegen 23 stemmen en dat van den Heer van Heloma met 47 tegen 2 stemmen. Daarna is de door de Commissie voorgestelde § met 36 tegen 10 stemmen goedgekeurd.

Op de 12de § over de verbetering onzer staatsinstellingen heeft de Heer de Kempenaer een amendement voorgesteld, strekkende om dit § aldus te lezen: »Wij vertrouwen, dat de overweging daarvan zal medewerken, ons de overtuiging die bij ons bestaat, ook bij Uwe Majesteit te vestigen, dat de noodzakelijkheid eener herziening der Grondwet aanwezig is."

Na langdurige beraadslagingen is dit amendement met 31 tegen 15 stemmen verworpen, waarna de oorspronkelijke voorgestelde paragraaph met 38 tegen 10 stemmen is aangenomen. De Heer Nedermeijer van Rosenthal had na de verwerping van het amendement, voorgesteld, om die paragraaph thans geheel weg te laten.

Ook de 13de en 14de §§ over het onderwijs en de belangen van handel en nijverheid zijn nog afgehandeld, en na het verwerpen van onderscheidene amendementen in overeenkomst met het ontwerp vastgesteld.

§ 15 is goedgekeurd.

Ten aanzien van § 16 is door den Heer Modderman als amendement voorgesteld, deze zinsnede als volgt te lezen: »Wij zijn bereid de aanvankelijke bestendiging der wettelijke bepalingen, tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen, in dadelijke en ernstige overweging te nemen." Door den Heer Kien is als amendement voorgesteld, achter de § deze zinsnede te laten volgen: »Wij koesteren de hoop, dat weldra in overweging moge worden genomen, of niet de vrijheid van den Graanhandel, terwijl zij meermalen ten waarborg strekte tegen een mogelijk gebrek in onzen eigen boezem, en de broodprijzen hier te lande lager dan bij de naburen waren, medewerken zal, dat, even als vroeger, de Nederlandsche havens zoude kunnen bevestigd worden tot het voorregt de koornmarkten te zijn van geheel Europa." Na eenige beraadslaging is het amendement van den Heer Kien *verworpen* met 31 tegen 15 stemmen.

Het amendement van den Heer Modderman wordt *verworpen* met 25 tegen 21 stemmen.

Daarop is de oorspronkelijke § 16, onveranderd, *aangenomen* met 45 stemmen tegen 1, die van den Heer Hoffman.

§ 17. De Heer Verwey Hejen stelt als amendement voor, aan het slot der zinsnede te voegen: »terwijl wij hopen, dat dit steeds vermeerderen der openbare inkomsten, van de uitbreiding der Nationale welvaart zal kunnen getuigen." Ook dit amendement wordt *verworpen* met 36 tegen 10 stemmen.

§ 18 wordt, zonder beraadslaging, met 40 tegen 6 stemmen *aangenomen*.

§ 19 wordt, na eenige discussie, *aangenomen* met 34 tegen 12 stemmen.

§ 20. Een amendement van den Heer van Goltstein, strekkende om het geheele gedeelte van de zinsnede, betrekking hebbende tot den wensch wegens de herziening van de militaire wetboeken weg te laten, wordt *verworpen* met 41 tegen 5 stemmen.

Een amendement van den Heer Schoonevelt, om den wensch nopens de militaire wetboeken weg te laten en die naar eene algemeene politie-wet er voor in de plaats te stellen, wordt met 68 tegen 6 stemmen *aangenomen*.

Daarop wordt de 20ste § zonder hoofdelijke stemming *aangenomen*.

§ 21. Na eenige beraadslagingen, wordt, op voorstel van den Heer de Kempenaer, met 31 tegen 14 stemmen besloten, deze geheele § weg te laten. Ook de Commissie had zich met dat voorstel vereenigd. Die weglating had ten oogmerk, om voor te komen, dat men aandringen zou op de aanbieding van ontwerpen, ter uitvoering van art. 6 der Grondwet, betgeen minder doelmatig geoordeeld wordt, nadat de Kamer de wensch tot herziening der Grondwet, op nieuw had geuit, en nadat het in vorige jaren is gebleken, dat die wetten niet behoorlijk zijn tot stand te brengen, dan na zoodanige herziening.

§ 22 en 23 worden, zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming *aangenomen*.

Eindelijk wordt het geheele Adres, zoodanig als het gewijzigd is, in omvrage gebragt en *aangenomen* met 34 tegen 12 stemmen.

Het aangenomen Adres zal aan de Eerste Kamer worden toegezonden.

De Voorzitter benoemt den Heer Kien, om, zamen met de door de Eerste Kamer zal zijn aangenomen, zich met de Commissie van het Adres te voegen bij de Commissie der Eerste Kamer, om het aan Z. M. aan te bieden.

Daarna gaat de Vergadering uiteen.

28 October.

De Afdeelingen zijn heden vergaderd geweest over de ontwerpen van wet tot aanvulling der middelen en tot regeling van het Koloniaal beleid over 1845.

— In de Zitting van heden, is uitgebragt het algemeen verslag nopens het ontwerp, tot verlenging der wet tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen. Daaruit blijkt, onder anderen, dat de Commissie van Rapporteurs, na het vaststellen van het verslag, in overleg getreden zijnde met het hoofd van het algemeen bestuur, waartoe het ontwerp van wet behoort, heeft ontvangen de volgende mededeeling:

»Dat het stellig voornemen der Regering is, om de vraag wegens de graanwet, nadat haar stelsel daaromtrent bepaald zal zijn, doch zeker nog in den loop der Zitting, ter behandeling bij de Staten-Generaal te brengen, gelijk zulks trouwens reeds blijkt uit den bij het ontwerp vastgesteldden termijn."

ZWOLLE, 27 October.

Daar de menigvuldige ontwerpen van spoorwegen in ons Vaderland, die of reeds toegestaan, of in ernstige overweging zijn, jeder oogenblik ter sprake komen, kan een beknopte handkaart, welke behevens de reeds bestaande sporen, die ontwerpen bevat, niet anders dan welkom zijn. Zoodanig eene *Spoorwegkaart van het Koningrijk der Nederlanden* ziet thans het licht bij den Heer J. Zechuisen Jr., waar de bestaande, in aanbouw, toegestane en aangevraagde Spoorwegen zijn geteekend. Daarenboven staan er de toegestane vaarten door Drenthe en die langs Koevorden en Meppen op aangeteekend.

ASSEN, 26 October.

Eenige ingezetenen dezer stad hebben heden een adres aan de Tweede Kamer gezonden, waarbij wenschelijk van de invoering der vrijheid van handel voor

Nederland in ’t breede wordt betoogd. Aan ’t hoofd der ondertekenaren staat Mr. P. W. Alstorphius Grevelink, Lid der Regtbank alhier, die zich ook door eenige uitgegeven geschriften als ijverig voorstander van het thans elders meer en meer veldwinnend beginsel van handelsvrijheid heeft doen kennen.

GRONINGEN, 27 October.

In den nacht van Vrijdag op Zaturdag is er brand ontstaan in de boerenbehuizing van en bewoond wordende door den landbouwer Harmenga, te Ekamp, onder Finsterwolde. De bewoners lagen te bed, en zijn eerst ontwaakt, toen het vuur reeds de overhand had. Niet in het minst is er kunnen worden gered; al het te huis zijnde koren, waaronder 10 mudden gedorschte haver, welke ter verkoop gereed lagen, benevens 10 stuks koeijen, 2 paarden en 4 varkens, zijn eene prooi der vlammen geworden. Door de langdurige droogte was er geen water aanwezig, zoodat aan blusschen niet was te denken. Alleen het huis was voor ƒ 1,400 verwaarborgd; terwijl de schade op ongeveer ƒ 4,000 wordt geschat.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

WEST-INDIE.

Betrekkelijk de eilanden Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (Nederlandsch gedeelte), St. Eustatius en Saba, ontleenen wij uit de *Staatscourant* de volgende berigten over 1845.

Curaçao, de zetel van het bestuur dezer eilanden, sedert de administratieve afscheiding van Suriname, bestaat hoofdzakelijk van den doorvoerhandel, de veeteelt, de scheepstimmerwerven en andere takken van nijverheid. De voortbrengselen van den landbouw strekken meestal voor de eigen behoeften. Als stapelproduct is zout het hoofdartikel van uitvoer; het wordt in groote hoeveelheid en van uitmuntende hoedanigheid gelevered.

Sedert 1837 zijn onderscheidene nieuwe takken van landbouw en nijverheid, op het voorstel en door de ijverige bemoeijingen van den Baron van Raders ingevoerd. Deze worden met ijver voortgezet, zoowel op Curaçao als op de nabijgelegene eilanden Bonaire en Aruba, die met de hoofdplaats één administratie uitmaken.

De nopal-cultuur voor de cochenilleteelt, op Curaçao aangegaan en op de beide andere eilanden voortgezet, heeft hare voornaamste uitbreiding op Bonaire verkregen. De opbrengst, in 1844 slechts 5024 pond bedragende, is in 1845 gekomen tot 2406; pond en, is in 1846 geraamd op 9000 pond. Het etablissement Guatemala op Bonaire heeft in 1845, van eene oppervlakte van 2½ bunder, bevattende 14500 nopalplanten, in twee inzamelingen opgeleverd eene hoeveelheid van 1644 pond cochenille, welke is verkocht voor ƒ 4389.99. Ook op deze cultuur oefent de langdurige droogte, eigen aan het climaat, een nadeeligen invloed uit. Door het stelsel van groene bemesting wordt daaraan te gemoet gekomen.

De aloë als een pronkelijk voortbrengsel van die eilanden aan te merken, omdat dezelve aldaar, ongeacht de droogte, welig tiert, is eerst sedert het opgemelde tijdvak voor den handel benuttigd, en heeft in 1845 opgeleverd 21,000 pond lars. Zij vindt eene gereede markt in Engeland en in Noord-Amerika.

De zout-werken voor Gouvernements-rekening hebben vooral te Bonaire eene aanzienlijke uitbreiding bekomen, de geldelijke opbrengst in 1845 is geweest ƒ 23,307, terwijl de uitvoer van Curaçao heeft bedragen 37,201 vaten.

Voorts wordt met ijver voortgezet de aanplanting van de moringaplant, ter bereiding van eene kostbare olie, bekend onder den naam van ben-olie; het pita-vlas, ter bereiding van touwwerk; en de watapana-peul, als dienstig voor de leerlooijerijen.

De doorvoer-handel is in levendigheid toegenomen en draagt het meeste bij tot de welvaart van Curaçao. In het afgeloopen jaar hebben 530 vaartuigen die haven betreden, metende te zamen 20,765 tonnen. Daaronder waren 4 schepen van Amsterdam en een van Liverpool; de overige waren van Noord-Amerika en van de West-Indische havens, onder verschillende vlaggen varende.

De veestapel was aldus zamengesteld:

	Curaçao	Bonaire	Aruba
Paarden	225	8	54
Ezels	1202	124	112
Hoornvee	2471	109	151
Schapen	31,365	1385	3272
Geiten	17,702	4234	5330
Varkens	447	28	18

De veredelde schapenteelt gaat, hoezeer langzaam, vooruit; inzonderheid bij de Gouvernements-kudde op Bonaire, die op ultimo 1845 bestond uit 595 stuks. De daarvan verkregen wol is goed.

Het eiland St. Martin is nagenoeg in twee deelen verdeeld, waarvan de eene behelt aan Nederland en de andere aan Frankrijk behoort. Van het eerstgedeelte is Philipsburg de hoofdplaats.

Dit eiland levert, behalve artikelen voor de consumtie, eene matige hoeveelheid suiker, rum, melassie en zout voor den uitvoer op. Er bevinden zich 18 suikerplantagien en 26 kost- en kweekgronden. De suikerbouw is ten gevolge van aanhoudende droogte in de laatste jaren zeer achteruit gegaan. De opbrengst daarvan heeft in 1845 bedragen 426,736 ℔ suiker, 7387 gallons rum en 7837 gallons melassie. Het volslagen gemis van regens maakt de vooruitzigten van den volgenden suikeroogst zeer ongunstig, hetgeen echter zal vergoed worden door eene evenredig vermeerderde inzameling van zout.

St. Eustatius, heeft eene geringe oppervlakte, en de bergachtige landstreek is minder geschikt voor den landbouw. Door de verlegging van den handel is deze plaats in verval geraakt en gaat meer en meer achteruit. Nu en dan bezoeken de Noord-Amerikaansche walvischvangers het eiland, voor het overige is het zaken de handel tot den aanvoer van artikels voor verbruik, en de uitvoer van een weinig suiker en jams (eene soort van aardvruchten).

De oogst is in het afgeloopen jaar redelijk geweest, doch het vooruitzigt voor den volgende gering, ten gevolge van aanhoudende droogte.

Saba bestaat uit eene enkele hoog uit de baren rijzende rots, en biedt zeer onbeduidende gelegenheid aan voor den landbouw, en de bevolking leeft dan ook hoofdzakelijk van de vischvangst, waarvan het aan de naburige kolonien in ruil verstrekt voor artikels van consumtie.

De bevolking dezer eilanden bedroeg onder ultimo 1845, als volgt:

		Curaçao	Bonaire	Aruba	S. Martin	S. Eustatius	Totaal.
Vrije bevolking	mannelijke	4190	579	1004	441	270	6484
	vrouwelijke	5526	505	1667	501	428	8137
Slaven	mannelijke	2601	513	247	715	500	4156
	vrouwelijke	2943	352	365	931	500	5029
		15340	1909	2621	2588	1698	24156

De bevolking van Saba wordt berekend op ongeveer 1,500 zielen, vrijen en slaven. Geene juiste aanwijzing der getallen bezittende, hebben wij die niet in dezen staat kunnen opnemen. Ook ten aanzien van de slavenbevolking van S. Eustatius missen wij de juiste aanwijzing der geslachten en hebben daarom van ieder de helft genomen, hetgeen niet verre van de ware verhouding zal afwijken.

TURKYE.

CONSTANTINOPEL, 7 October.

Onlangs was in Wallachye eene zamenzwering ontdekt, ten doel hebbende, om de regering omver te werpen. Ook zouden zich onder de Christenbevolking van Bosnie, Albanie en de Herzegowina voorboden van eenen algemeenen opstand vertoonen, die echter door de Turksche gezaghebbers met bemerkt of in den wind geslagen werden. Zoo men wil zou de voormalige Vorst van Servie, Michael Obrenowitsch, zich aan het hoofd der beweging stellen.

SPANJE.

MADRID, 19 October.

Het Genootschap van Koophandel alhier heeft gisteren een maaltijd aan den Heer Cobden gegeven, het hoofd van het Handels-Genootschap in Engeland, en den man aan wien dat land thans den vrijen graanhandel te danken heeft. Daarbij is gebleken, hoezeer ook hier het stelsel van vrijen handel overwigt verkrijgt. De Heer Cobden hield de volgende aanspraak in het Engelsch gehouden, daar de meeste aanwezenden dit taal verstonden:

„Het belang van den vrijen handel doet zich niet uitsluitend of bijzonder in het eene of andere land gevoelen, dit belang bestaat bij alle natiën, die de beschaving en het welzijn der harte demens waar zoude ik derhalve meerdere overeenstemming met mijne gevoelens kunnen verwachten, dan in dit doorluchtig middelpunt van het Iberisch Schiereiland. De handelsvrijheid kan aan geen land voordeeliger wezen dan aan Spanje, in geen ander land heeft de natuur zich zoo mild betoond in het voortbrengen van waren, welke andere natiën tegen de voortbrengselen van hunne handenwerk of nijverheid verlangen in te ruilen. Het zou overbodig zijn, te herinneren, dat alle handel bestaat in het tegen elkander ruilen van goederen van gelijke waarde, en dat de natie, die verlangt uit te voeren, ook tevens dienstig is te voeren.

„Dit neemt niet weg, dat er in alle landen menschen zijn, die beweren, dat men moet trachten al wat men benoodigd heeft, binnen de grenzen voort te brengen, en alzoo onafhankelijk van het buitenland te wezen. Maar hijaldien zoo iets met het doel der Voorzienigheid hadde gestrookt, zoo zou zij de wereld naar een ander plan hebben ingerigt, en aan alle landen dezelve voordeelen van warmte en van grond gelijkelijk hebben toebedeeld. Mijn land, bij voorbeeld, zou zich hebben zien begunstigen met wijn, olie, vruchten, zijde en andere voortbrengselen, die aan hetzelve ontzegd zijn, en wederom andere landen zouden zich in het bezit hebben bevonden van ijzer- of steenkolenmijnen, zoo als mijn land, hetwelk, als bij vergoeding, daarmede zoo rijk begiftigd is. Maar neen, de Voorzienigheid heeft wijselijk aan elke bredele, hare bijzondere voortbrengselen toegekend, opdat de natiën elkander wederkeerig zouden kunnen voorzien van hetgeen haar nuttig of aangenaam zou kunnen wezen, en opdat zij zusterlijk en vriendschappelijk in vrede zouden verkeren. Ik sta vast mijne Heeren, dat deze groote natie eerlang haren handel zal ontheffen van de belemmeringen, die de nijverheid onzer landgenooten aan banden houden. Het zij my veroorloofd eene merkwaardige gebeurtenis uit uwe jaarboeken aan te halen. Het is meer dan drie eeuwen geleden, dat een groot man uwe kusten verliet, om een nieuw werelddeel te gaan ontdekken, welnu, men beschuldige mij niet dat ik den roem van Columbus wil verkleinen, wanneer ik beweer dat de staatsman, aan wien Spanje den vrijen handel te danken zal hebben, mijns bedunkens aan zijn land grooter en duurzamer voordeelen verzekeren zal, dan het schiereiland immer uit de ontdekking van Amerika getrokken heeft. Het vernuft van Co-

lumbus heeft u meester doen worden over een uitgestrekt, maar woest en ter naauwernood door wilde stammen bevolkt land; maar de vrije handel zal eene beschaafde wereld voor uwe ondernemingen openstellen en al de natiën zullen zich beijveren, om u de onderscheiden fabriekaten van hare nijverheid en van haar vernuft toe te voeren, in ruil van de overvloedige voortbrengselen van uwen overheerlijken vruchtbaren grond."

Hierop, een papiertje uit zijnen zak nemende, heeft de Heer Cobden met eene zeer goede uitspraak de volgende woorden daarvan in het Spaansch voorgelezen:

»Ik eindig mijne Heeren, met het brengen van dezen toast op het algemeen zegevieren van de vrijheid des handels, die de beste waarborg voor den vrede der wereld is."

ITALIE.

ROME, 12 October.

Het Pauselijk bewind heeft, uit aanmerking dat in sommige deelen des lands de oogst niet voordeelig is geweest, de handelaars in granen genoodzaakt, om hunne prijzen te verlagen, zoodat ook die van het brood eene vermindering zouden ondergaan.

— De onlangs plaats gehad hebbende inhechtenisneming van eenige aanzienlijke geestelijken, is het gevolg geweest van een huiszoeking te Ancona bij een hooggeplaatsten geestelijke gedaan, bij wien gewigtige papieren in beslag zijn genomen.

— Het gerucht loopt, dat de Aartsbisschop van Turyn aan aanvallen van krankzinnigheid lijdt. Men schrijft zulks toe aan verdriet, over de troonsbeklimming van den nieuwen Paus en vooral aan de ontevredenheid, welke de maatregelen van Pius IX in het belang zijner onderdanen, bij hem verwekken. De Aartsbisschop van Turyn is een ijverig aanhanger der orde van de Jesuiten. Sedert eenige dagen zijn de Bisschoppen van Asti en van Goree in partibus ontoegankelijk. (*Censeur de Lyon.*)

BOLOGNA, 8 October.

Eergisteren is hier berigt van Rome aangekomen dat de Heer Silvani, een der uitstekendste Regtsgeleerden die als lid der voorloopige Regering in 1834 het land had moeten verlaten, weder in zijnen Leerstoel bij de Hoogeschool is hersteld. Men hoopt dat den Heer Orioli desgelijks weldra eenen Leerstoel te Rome of elders zal worden ingeruimd.

SLEESWIJK.

22 October.

Gisteren zijn de Stenden geopend. In de boodschap der Regering wordt van de Open Brieven omtrent de staatkundige betrekking van dit Hertogdom met Denemarken geene melding gemaakt, maar wel gesproken van den ijver der Vergadering voor het welzijn des lands; tevens wordt te kennen gegeven, dat de Regering op weinige uitzonderingen na, in geene bijzondere voorstellen kan treden. In de eerste zitting is reeds een voorstel van een der leden ter tafel gebragt, om den Koning te verzoeken de Open Brieven in te trekken: en een ander, dat hij het tegenwoordig stelsel van Regering veranderen en raadgevers om zich verzamelen zou, die het vertrouwen des lands genieten.

PRUISSEN.

BERLIJN, 23 October.

De tweede Synode der Vereenigde Duitsch-Katholijke gemeente in de Provincën Brandenburg, Pommeren en Saksen, en uit verschillende naburige landen wordt thans te Maagdeburg gehouden.

HESSEN-DARMSTADT.

MAINTZ, 25 October.

De wijnoogst is hier geëindigd; die oogst mag een dubbelde genoemd worden; want sedert menschen gedenken is er nimmer zooveel wijn geweest als in dit jaar. De waarde van den in Rijn-Hessen geoogsten wijn wordt op 15 millioen guldens berekend, en de hoeveelheid op 100,000 stukken. Men twijfelt geenszins aan de voortreffelijkheid van den wijn van dit jaar, daar de most overheerlijk is en zeer spoedig tot gisting overgaat.

ENGELAND.

LONDEN, 25 October.

Voor eenigen tijd had men bij het lossen van het schip Portia, in de haven van Norfolk, het ongeluk dat een pak met 2,160 oncen goud in zee viel. Met behulp van de duikerklok slaagde men er in, deze schatten op eene diepte van 5 vademen weder boven te krijgen. Aan den voortreffelijken duiker, die zich met dit waagstuk belast had, werden 500 oncen aangeboden.

— De Heer Lassal te Liverpool heeft den 3den dezer eenen ring om de nieuwe planeet en eene maan bij dezelve ontdekt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 October.

De Hertog van Aumale is den 26sten dezer uit Spanje alhier wedergekeerd.

— De sedert eenige dagen in omloop zijnde gerüchten van het aftreden van den Maarschalk Soult, als Voorzittend Minister en zijne vervanging door den Minister Guizot, worden bevestigd.

— Gedurig ontvangt men nog treurige berigten omtrent de overstroomingen door de Loire veroorzaakt. De schade moet zeer groot zijn; de Minister van Openbare werken, die alhier weder van de plaats der verwoestingen is teruggekeerd, berekent ze op meer dan 100 mill. fr., ter welker gedeeltelijke dekking hij een crediet zou aanvragen. Onderscheidene inschrijvingen worden reeds gedaan om in den nood te hulp te komen; zoo heeft onder anderen de maatschappij voor den spoorweg van hier naar Orleans voor 30,000 fr. ingeschreven. Aanvankelijk had Z. M. bij onderscheiden ordonnantien een crediet van 5,400.000 fr. aangewezen, om in de eerste behoeften van de ongelukkigen te voorzien. Alle feestelijkheden, die bij gelegenheid der terugkomst van den Hertog van Montpensier met zijne gemalin uit Spanje zouden plaats hebben, zijn afgezegd.

Er zijn ten minste 5 à 600 huizen op verscheiden plaatsen ingestort, terwijl een even groot aantal zoo zwaar geleden heeft, dat men dezelve zal moeten afbreken.

— Onder de zonderlinge verschijnsels door welke stormen en onweders, die den watersnood berokkend hebben, gekenmerkt zijn geworden, behooren onder anderen de roode regens, die men in de middeneeuwen voor bloedregens hield; het is vooral in de omstreken van Valence, dat deze waargenomen zijn geworden; men houdt het er voor, dat het eene roode kleistof moet zijn, die door de dwarlwinden opgenomen, zich met de onweerswolken vermengd heeft, en met den regen weder op de aarde is komen nedervallen.

— Uit verschillende berigten nopens den oogst, bij den Minister van Koophandel ontvangen, blijkt dat de oogst van het koren minder belangrijk dan gewoonlijk, doch dat de hoedanigheid zoo voortreffelijk is, dat het verlies op niet meer dan $\frac{1}{6}$ kan gebragt worden.

— In den *Courrier de Lyon*, van den 22sten, wordt gemeld, dat dien dag aldaar het gerucht liep, dat Bazel het voorbeeld van Genève gevolgd had, en dat men daar in de straten hardnekkig aan het vechten was. Heden wil men het berigt ontvangen hebben, dat het bestuur in de stad Bazel omver geworpen is.

— Brieven uit Genève van den 24sten melden, dat bij de verkiezingen voor den nieuwen Grooten Raad de radicale partij de bovenhand behouden en meer dan $\frac{2}{3}$ der stemmen bekomen had.

— De berigten uit Portugal, dat de noordelijke provincien zich tegen het nieuwe Bestuur verklaard hadden, worden bevestigd; ook de Krijgsmagt, die zich aldaar bevond, had zich voor de Junta's verklaard, die den zoon der Koningin Don Pedro Vals Koning onder een Regentschap wilden.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Hervormde Gemeenten te Kolhorn, Woldendorp, en Sprang uitgebragte beroepen op DD. A. Begeman, te Waal en Koog op Texel, F. W. van Sonsbeek, te Stitswerd, en den Candidaat W. A. van der Linden.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 29 OCTOBER.

NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	58⅛	59	59	
Dito dito	» 3	»	70⅝	70½	70⅝	
Dito dito	» 4	»	92⅝	92⅝	92⅝	
O. I. Leening	» 4	»				
Amortisatie Syndicaat	» 4½	»	89½			
Dito dito	» 3½	»				
Handel-Maatschappij	» 4½	»	173½	173½	173½	
Haarlemmermeer	» 5	»				
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½	»				
Aand. Holl. Spoorweg-Maatschap.	» 4½	»				
BELGIE, Certificaten	» 4½	»				
Dito Dito	» 2½	»				
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½	»				
SPANJE, Leen bij Ardoin van 65	» 5	»	18½			
Dito bij dito, onbep. stukken	» 5	»	18⅛	18⅛		
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	32½	33⅛	33⅛	
Coupons Ardoins	»	»	18⅞	19		
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	42½	43	42½	
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	104½	104½		
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	104½	104½		
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	96½			
Dito bij HOPE	» 4	»	88½			
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	87⅝	88		
Certificaten te Hamburg	» 5	»				
Inschrijving in Assign.	» 6	»				
Certificaten van dito	» 6	»	70½			
POLEN, Certificaten	» 4	»				
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300	f				
Dito dito	» 500	»				
PRUISSEN, Loten van 50 R.	»	»				
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.	105⅝			
Idem	» 4	»				
Oblig. Metalliek	» 5	»				
Idem	» 2½	»				
Aandeelen 28 Mei 1834	f 500	f				
Idem 1 April 1839	f 250	f				
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw. à 5	pCt.		92½			
BRAZILIE, 1843	» 5	»	86½			
AMERIKA	» 6	»				
Dito Bankactiën	» 5	»				
MEXICO	» 5	»	22½			
VENEZUELA	» 2	»	12⅝			

BIJVOEGSEL
DE LEYDSCHE COURANT
van Vrijdag 30 October 1846.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat te beginnen met Zondag den 1sten November aanstaande de dienst der Veerschuiten van deze Stad op 's Gravenhage, is geregeld als volgt:

Van LEYDEN op s'GRAVENHAGE:	*Van s'GRAVENHAGE op LEYDEN:*
's Morgens ten 7½ ure.	's Morgens ten 9 ure.
's Namiddags » 5 »	's Namiddags » 4½ »

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DU RIEU.
Ter ordonnantie van dezelve,
Leyden, 24 October 1846. V. PUTTKAMMER.

~~BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, gezien het besluit van den Heer Gouverneur van Zuid-Holland, van den 16den September 1846, No. 9738 (Sie Advt. Provinciaalblad No. 38), Herinnerende hij deze, de Ingezetenen dezer Stad, waarbij hun bij Art. 22 in verband met Art. 27 der wet van den 29sten Maart 1833 (Staatsblad No. 4) opgelegde verpligting tot het doen van Suppletoire aangiften, zoo betreffende het in gebruik komen, betrekken of meubelering der Panden, welke op den 15den Mei dezes jaars buiten gebruik waren, als wegens de vermeerdering, uitbreiding, verwisseling of aanschaffing van Beuren en Vensters, Haardsteden, Dienst- en Werkkoolen of Fornuizen, wanneer zij in de termen van het boven aangehaalde artikel vallen; en zulks ten einde de toepassing te voorkomen der straftepalingen, in de art. 35 en 39 der boven aangehaalde wet vervat.~~

DU RIEU.
Leyden, 26 October 1846. Ter ordonnantie van dezelve,
V. PUTTKAMMER.

BROODZETTING,

Ingaande Donderdag den 29sten October 1846.

Maximum van den prijs, waarvoor niet boven, maar wel beneden zal mogen worden verkocht, ingevolge Koninklijk besluit van den 25sten Januarij 1826, (Staatsblad No. 5) en de dispositie van H. H. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, van den 5den December 1828, (Provinciaalblad No. 161.)

Het Roggebrood, van zuivere Rogge gebakken, wegende drie Nederlandsche ponden, op	44	Cents.
Een pond vijf oncen, op	22	»
Het Tarwebrood, beste soort, wegende een Nederl. pond, op	35	»
Vijf oncen, op	17½	»
Het Franschbrood van een Nederl. pond, op	35	»
Vijf oncen, op	17½	»
Het Huisbak, wegende een Nederl. pond, op	31	»
Vijf oncen, op	15½	»
Het minste soort of zoogenaamd krop uit de zak, van een Nederl. pond, op	27	»
Vijf oncen, op	13½	»

Alles gebakken overeenkomstig art. 2 van het Reglement op het bakken en verkoopen van brood, gearresteerd den 5den September 1846.

Leyden, 26 October 1846.

Burgemeester en Wethouders der stad Leyden,
DU RIEU.
Ter ordonnantie van dezelve,
V. PUTTKAMMER.

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Tweede Klasse.

5de Lijst. No. 13800, een prijs van *f* 1000.
6de » No. 17295, een prijs *f* 20,000. No. 5647, een prijs van *f* 1,250.
7de » No. 15937, een prijs van *f* 1,250.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON, J. M. EIGEMAN, geliefde Echtgenoote van
J. J. HOOGEBOOM Jr.
LEYDEN, 24 October 1846.

Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen ZOON, SARA HERSTFELD, geliefde Echtgenoote van
A. A. FRESCO, *Tandmeester.*
ROTTERDAM, 22 October.
28 October 1846.

Heden overleed onverwacht, na een uitgestaan smartelijk lijden, onze geliefde Zoon HENDRIK JOANNES, in den ouderdom van 15 jaren.
ROSKES,
Leyden, 25 October 1846.

Heden overleed onverwacht, na een uitgestaan smartelijk lijden, onze geliefde Zoon HENDRIK JOANNES, in den ouderdom van 15 jaren.
ROSKES,
Leyden, 25 October 1846.

Heden werd ons Oudermaar diep bedroefd, door het overlijden van onze hartelijk geliefde oudste Dochter HELENA DOROTHEA, zij bezweek na eene hevige kortstondige zenuwziekte, in den bloeijenden leeftijd van 25 jaren.
L. SPRINGER.
LEYDEN, 23 October.
26 October 1846.

Tot diepe smart van mij en mijne Kinderen, overleed heden, na eene hevige ziekte van weinige dagen, mijne teedergeliefde Echtgenoote CORNELIA PETRONELLA ELAND, in den ouderdom van ruim 50 jaren.
A. VAZENBROEK.
LEYDEN, 25 October.
27 October 1846.

Heden overleed aan eene kortstondige doch hevige ziekte, mijn geliefde Echtgenoot CHRISTOFFEL HENDRIK TER HARG, in den ouderdom van bijna 59 jaren. Hoe smartelijk mij zijn verlies valt, zullen zij beseffen die den man gekend en lief gehad hebben.
G. A. W. VAN HEYNINGEN,
LEYDEN, 25 October.
28 October 1846. Wed. C. H. TER HARG.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

DE KONINKLIJKE NEDERDUITSCHE TOONEELISTEN VAN ZUID-HOLLAND,
Onder Directie der Firma J. H. HOEDT en A. PETERS,
op Maandag 2 November 1846.
Moeder en Zoon, Tooneelspel in 5 Bedrijven, (in 2 Afdeelingen) door Mevr. CHARLOTTE BIRCH-PFEIFFER, met vrije gebruikmaking van den Roman: *de Buren,* van *Frederika Bremer,* vertaald volgens het handschrift van de Schrijfster, gevolgd door: *Moiroud en Compagnie,* Blijspel met Zang in 1 Bedrijf, naar het Fransch. Nooit in het Nederduitsch vertoond.
Aanvang ten ZES ure.

Een **JONG MENSCH** verlangt KOST, benevens eene VRIJE KAMER, bij fatsoenlijke Burgerlieden van de Protestantsche Godsdienst. De hierop reflecterenden gelieven zich met gesloten briefjes, waarin tevens opgaaf van Prijs en Conditiën, te adresseren onder letters **A. B.**, bij den Boekverkooper A. VAN BENTEN, op de Mare.

De Ondergeteekenden, AZIJNMAKERS zijn zich, ten einde hunne hooge Geestprijzen, in de noodzakelijkheid om de **Prijsen** van den **Moer-Azijn**, te beginnen met den 29sten October, met *f* 6 per Last te verlagen.

GEBR. HAVELAAR, te *Rotterdam.*
H. E. SCHUURMAN, » *Utrecht.*
OSY & DEN BERGER, » *Rotterdam.*
B. MALEFEIT, » »
P. MONTAGNE, Iz., » *Leyden.*
Wed. N. BROUWER, » *Rotterdam.*
TROMP EN REUB, » »
A. VAN BERKEL & ZN., » *Delft.*

HERBESTEDING.

De Commissie van Administratie over de Gevangenissen te Leyden, is van voornemen om op aanstaanden Woensdag den 4den November 1846, des middags ten 12 ure, in het *Huis van Arrest* aldaar, ondes nadere goedkeuring, ten dienste van de Gevangenen, in het *Huis van Militaire Detentie* nabij *Leyden*, en in het *Huis van Arrest* te *Leyden*, genaamd *'s Gravesteen*, te **Herbesteden**: het benoodigde KALFSVLEESCH, van den 15den November 1846 tot ultimo December 1847, en de AARDAPPELEN, van den 15den November 1846 tot den 15den Julij 1847, tweeledig, volgens de Voorwaarden daarvan, welke ter lezing liggen in het *Huis van Militaire Detentie* voornoemd, benevens in de voornaamste Koffijhuizen binnen de Stad *Leyden*; zullende de Leveranciën van deze Herbestedingen eerst plaats hebben *na* de finale approbatie.

VERPACHTING.

De Commissie van Administratie is voornemens op aanstaanden Woensdag den 4den November 1846, des middags ten 12 ure, in het *Huis van Arrest* aldaar, genaamd *'s Gravesteen*, onder nadere goedkeuring, te **Verpachten**: de VUILNIS en MESTSPECIËN welke het *Huis van Militaire Detentie* nabij *Leyden* zal opleveren, gedurende het geheele jaar 1847, waarvan de Voorwaarden ter lezing liggen in voornoemde *Militaire Strafgevangenis*, benevens in de voornaamste Koffijhuizen binnen de Stad *Leyden*.

OPENBARE VERKOOPING,

Zaturdag den 14den November 1846, bij Opveiling, en op Zaturdag den 21sten daaraanvolgende bij Afslag, telkens des avonds ten 6 ure, in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, van:

1°. Een aanzienlijk groot, weldoortimmerd HUIS EN ERF, waarin voorheen de *Koffijhuis-Affaire* met het beste gevolg is uitgeoefend, in de Paardensteeg, strekkende tot achter aan den Rijn, waarover men uit de ruime, welingerigte Volk-Kamer van dit Perceel, een fraai, uitgestrekt uitzigt heeft, Wijk VI No. 3 en 4.

2°. Een DITO, waarin de *Broodbakkers-Affaire* met zeer goed succes is uitgeoefend, op de Haarlemmerstraat omtrent de Schagensteeg, Wijk VI No. 433.

3°. Een DITO, aan de Noordzijde van den Nieuwen Rijn omtrent de Langestraat, Wijk VIII No. 832.

4°. Een extra groot zeer goed ingerigt PAKHUIS, aan de Westzijde van de Oranjegracht, nabij den Nieuwen Rijn, Wijk VIII Nos. 637 en 637 rood.

5°. Een HUIS EN ERF, aan de Oostzijde van de Singelstraat, met een bemuurd ERF daaraan verheeld, Wijk VIII Nos. 340 en 340 rood. Allen binnen *Leyden*.

Kunnende worden bezigtigd daags vóór en op den dag der Opveiling en der finale toewijzing.

Inmiddels zullen na de Opveiling tot daags vóór de Verkooping Verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* der Verhooggelden, ten Kantore van den Notaris P. MULLER te *Leyden*, alwaar nadere informatien zijn te bekomen.

Bij den Boekhandelaar **COUVEE** op de Mare zijn te bekomen:

BIJBELS, in gr. Octavo, groote letter en gebonden, à . . . . . *f* 2.00.
BIJBELS, in kl. Octavo, helder van letter en gebonden, à . . . . 1.50.
NIEUW TESTAMENT, in Octavo, groote letter, gebonden, kost slechts - 0.25.
Hetzelfde, in Zak-Formaat, Verguld op Snee . . . . . - 0.35.
Voorts BIJBELS en TESTAMENTEN in *alle* vreemde Talen, op bestelling te ontbieden.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.